

GREECE

Epirus

Mountain

TIMFI

Map 4/12

Scale 1:50.000

Greek National Tourism Organisation

ΠΙΝΔΟΣ

ΤΥΜΦΗ

Η οροσειρά της Πίνδου παρουσιάζεται σε μια σειρά 12 χαρτών:

- 1/12. Γράμμος.
- 2/12. Σμόλικας.
- 3/12. Βόιο.
- 4/12. **Τύμφη (Γκαμήλα):** Περιλαμβάνει το σχηματισμό της Τύμφης (Γκαμήλας) και τμήματα του Σμόλικα και των Ζαγοροχωρίων
- 5/12. Λύγκος (Βασιλίτσα).
- 6/12. Μιτσικέλι.
- 7/12. Μαυροβούνι.
- 8/12. Μετέωρα-Χάσια-Αντιχάσια.
- 9/12. Λάκμος (Περιστέρι).
- 10/12. Κόζιακας.
- 11/12. Αθαμανικά (Τζουμέρκα).
- 12/12. Άγραφα.

Η Βόρεια Πίνδος (χάρτες 1/12-6/12) αποτελεί τμήμα της πλέον βασικής οροσειράς της Ελλάδος με κατεύθυνση βορειοδυτική-νοτιοανατολική. Είναι ένα από τα ωραιότερα ορεινά συμπλέγματα της Ελλάδος, με πολλά δάση, πολυμορφία εδάφους, ένα υγιές οικοσύστημα, που διαθέτει και ένα σημαντικό αριθμό παραδοσιακών οικισμών.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Η αρχαία ονομασία της Γκαμήλας είναι Τύμφη. Ο σχηματισμός της Τύμφης, χωρίζεται στα βόρεια από το Σμόλικα με τον ποταμό Αώο, δημιουργώντας το φαράγγι του Αώου, και στα δυτικά με το φαράγγι του Βίκου, που βρίσκεται ανάμεσα στην Γκαμήλα και το γειτονικό βουνό Στούρος. Διασχίζεται από το Βοϊδομάτη ποταμό, και στα νότια καταλήγει στο ρέμα Γυφτόκαμπος, το οποίο ονομάζεται και Σκαμνελιώτικο ρέμα, για να καταλήξει στο ρέμα του Βίκου και το Βοϊδομάτη.

Ο σχηματισμός της Τύμφης συνδέεται με τον κορμό της Βόρειας Πίνδου με αυχένα (1320m) στα ανατολικά, κοντά στην τοποθεσία Γυφτόκαμπος. Ανάμεσα στην Γκαμήλα, στον Αώο στα ανατολικά και στο Ζαγορίτικο και Μετσοβίτικο ποτάμι στα νοτιοανατολικά υπάρχει μια σειρά χαμηλών βουνών, η οποία δεν ξεπερνά τα 2000m και αποτελεί τμήμα της Βόρειας Πίνδου. Σε αυτά τα χαμηλά βουνά βρίσκονται τα Ζαγοροχώρια -κυρίως χωριά από το κεντρικό και ανατολικό

Ζαγόρι. Τα άλλα χωριά του Ζαγοριού βρίσκονται δυτικά της Γκαμήλας και γύρω από τον ποταμό Βίκο.

Ο σχηματισμός της Τύμφης έχει ως σημαντικές κορυφές τις: Λάπατος (2251m), Κουτσομήτρος (2188m), Αστράκα (2436m), Καλόγερος (2112m), Γαϊδούρα (1937m), Φυλάκιο ή Καζάρμα (1802m), Πλόσκος ή Βαρελάκι (2377m), η ψηλότερη κορυφή Γκαμήλα (2497m), Ανώνυμη Κορυφή 2480m (2480m) γνωστή και σαν Γκαμήλα II, Καρτερός (2478m), Μεγάλα Λιθάρια (2467m), Τσούκα Ρόσσα (2377m) της περιοχής του χωριού Βρυσοχώρι, Σαμάρι (2296m), Γκούρα ή Στόμα (2466m) και Τσιουμάκο ή Κορυφούλα (2157m).

Η Τύμφη συνδυάζει δύο διαφορετικές όψεις. Από τη βόρεια πλευρά, με την κοιλάδα του Αώου, και από τη δυτική πλευρά, με το φαράγγι του Βίκου, οι πλαγιές της είναι απότομες, κατάφυτες και στα πιο απόκρημνα σημεία τους. Στη νότια πλευρά οι πλαγιές της είναι ομαλές και δημιουργούν εκτεταμένα βοσκοτόπια ως τα πρώτα Ζαγοροχώρια.

ΔΡΥΜΟΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Για την προστασία της χλωρίδας και της πανίδας της Βόρειας Πίνδου, έχουν ιδρυθεί δύο εθνικοί δρυμοί. Ο Εθνικός Δρυμός Πίνδου, που περιλαμβάνει τη Βάλια Κάλντα και τα γύρω βουνά της, με πλούσια χλωρίδα και πανίδα. Υπάρχει λευκόδερμη πεύκη (ρόμπολο), με ηλικία 350 ετών και με διάμετρο κορμού 1,20-1,50m. Χαρακτηριστικό του οικοσυστήματος είναι ότι στο Δρυμό υπάρχουν και αρκούδες.

Ο δεύτερος είναι ο Εθνικός Δρυμός Βίκου και Αώου, που ιδρύθηκε το 1973 και περιλαμβάνει τα φαράγγια του Βίκου και του Αώου. Το φαράγγι του Βίκου έχει μήκος περίπου 10km και πλαγιές που υψώνονται από τα 500m της κοίτης του Βοϊδομάτη ως τα 1700m του οροπέδιου της Αστράκας της Γκαμήλας.

Μαζί με το φαράγγι της Σαμαριάς στην Κρήτη θεωρούνται ως τα πιο φημισμένα ελληνικά φαράγγια. Η αρχή φαραγγιού του Βίκου, ξεκινά ανάμεσα στα χωριά Μονοδένδρι και Κουκούλι και καταλήγει κάτω από το χωριό Βίκος. Στο μέσον του ενώνεται με ένα άλλο μικρότερο φαράγγι, το Μέγα Λάκκο, που μαζί με το ρέμα Κλήμα έρχεται από τα βορειοανατολικά, από τα οροπέδια της Γκαμήλας. Στο τέλος του φαραγγιού του Βίκου, από τα ριζά της Αστράκας, πηγάζει ο ποταμός Βοϊδομάτης, τα νερά του οποίου δια μέσου του φαραγγιού του Βίκου καταλήγουν στον ποταμό Αώο.

Το φαράγγι του ποταμού Αώου βρίσκεται στα βόρεια της Γκαμήλας, ανάμεσα στην ψηλότερη κορυφή 2497 και στην Τραπεζίτσα (2022m) και αποτελεί την έξοδο του φαραγγιού του Αώου στην πεδιάδα της Κόνιτσας. Το φαράγγι έχει μήκος 7km. Η χλωρίδα και η πανίδα του εθνικού Δρυμού Βίκου και Αώου προστατεύεται από επεμβάσεις, που θα ανέτρεπαν το οικοσύστημά τους.

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

● **Εθνικό μονοπάτι Ο3:** Έχει ως αφητηρία το χωριό Βρυσοχώρι που βρίσκεται στα βόρεια της Γκαμήλας. Στο χωριό Βρυσοχώρι απαιτείται προετοιμασία για τη διάσχιση του βουνού Γκαμήλα με εφόδια για διανυκτέρευση και παραμονή στην ύπαιθρο τουλάχιστον για μία ή δύο ημέρες, ανάλογα με τη διαδρομή που θα επιλεγεί.

Από το χωριό Βρυσσώρι το Ο3 ακολουθεί δυτική-νοτιοδυτική κατεύθυνση προς τα υψίπεδα του βουνού Γκαμήλα. Οδηγεί στη Νεραϊδόβρυση, αρχικά από δρόμο και μετά από μονοπάτι. Στο σημείο αυτό, ο εφοδιασμός με νερό κρίνεται απαραίτητος, καθώς δεν υπάρχει πηγή σε συνεχή πορεία 6.30 ωρών και είναι ενδεχόμενο να πραγματοποιηθεί αναγκαστική διανυκτέρευση λόγω κακοκαιρίας ή για άλλους λόγους.

Λίγο μετά τη Νεραϊδόβρυση το μονοπάτι εισέρχεται στον Εθνικό Δρυμό. Η επόμενη διανυκτέρευση συνιστάται να πραγματοποιηθεί στις νότιες πλαγιές της ψηλότερης κορυφής της Γκαμήλας, όπου υπάρχουν στάνες και πηγή (στάνη Μηριούνη). Αν κριθεί απαραίτητη η διανυκτέρευση στο καταφύγιο, που υπάρχει στο διάσελο της Αστράκας (τα κλειδιά βρίσκονται στο χωριό Μεγάλο Πάπιγκο), τότε θα πρέπει η πορεία να επεκταθεί λίγο ακόμη, εφ' όσον ο ορειβάτης διαθέτει τις απαραίτητες δυνάμεις. Τα παραδοσιακά χωριά Μικρό και Μεγάλο Πάπιγκο, προσφέρονται για διανυκτέρευση.

Η διάσχιση του φαραγγιού του Βίκου αρχίζει από τις πηγές του Βοϊδομάτη και τελειώνει στο παραδοσιακό χωριό Μονοδένδρι, περνώντας από τοπία μοναδικής ομορφιάς. Η κίνηση στο Ο3 συνεχίζεται στα Ζαγοροχώρια και αφού διασχίσει το βουνό Μιτσικέλι καταλήγει στα Ιωάννινα. Διανυκτερεύσεις κρίνεται απαραίτητο να πραγματοποιηθούν στα χωριά Μικρό Πάπιγκο ή Μεγάλο Πάπιγκο στο Μονοδένδρι. Το χωριό Κήποι μπορεί να χρησιμοποιηθεί εναλλακτικά, εφ' όσον η πορεία συνεχιστεί στο βουνό Μιτσικέλι.

Η κίνηση στο τμήμα Ο3 που διασχίζει την Γκαμήλα είναι ευχάριστη κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Η αντίστοιχη πορεία τη χειμερινή περίοδο, κατά την οποία τα ψηλά περάσματα, όπως του Καρτερού κ.α. είναι κλεισμένα από χιόνια, απαιτεί ορειβατική εμπειρία και περισσότερα εφόδια για τις διανυκτερεύσεις.

Εναλλακτική διαδρομή: Από το καταφύγιο της Αστράκας με κατεύθυνση προς τη μονή Στομίου, τον ποταμό Αώο και κατόπιν την Κόνιτσα. Ενδιαφέρουσα περιοχή, με τις απόκρημνες και δασώδεις βόρειες πλαγιές της Γκαμήλας.

● **Διαδρομές από το Πάπιγκο:** Η Γκαμήλα είναι πιο εύκολα προσεγγίσιμη από τα νοτιοδυτικά, από τα χωριά Μεγάλο και Μικρό Πάπιγκο, που είναι παραδοσιακοί και διατηρητέοι οικισμοί.

Ανάμεσα στα δύο χωριά που απέχουν 20' πεζοπορίας, στην τοποθεσία Κολυμβήθρες του Πάπιγκου υπάρχει μια μικρογραφία φαραγγιού με μήκος περίπου 300m. Οι πλαγιές του από βράχο υψώνονται κατακόρυφα σχεδόν ως τα 15m και απέχουν 2m στο πιο στενό σημείο ως 15m στο πιο πλατύ. Η κοίτη του φαραγγιού είναι βραχύδης κι ένα μικρό φράγμα δημιουργεί μια μεγαλύτερη λεκάνη, και αρκετές μικρότερες ουσιαστικά λίμνες, ιδανικές για κολύμβηση τις θερμές ώρες της μέρας το καλοκαίρι.

Το μονοπάτι για την Γκαμήλα ξεκινά από το Μικρό Πάπιγκο και είναι σηματοδοτημένο. Ελίσσεται πάντα στις πλαγιές της Αστράκας και οδηγεί σε 2:30 ώρες στο καταφύγιο της Αστράκας, αφού περάσει από τρεις βρύσες με ανατολική κατεύθυνση. Το καταφύγιο βρίσκεται πολύ κοντά στο διάσελο της Αστράκας ή Σχιστό σε υψόμετρο 1950m. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για εξορμήσεις στη γύρω περιοχή.

Οι ορθοπλαγιές της Αστράκας υψώνονται στα νότια. Από το καταφύγιο, χωρίς μονοπάτι, ο ορειβάτης ακολουθώντας βορειοδυτική κατεύθυνση φθάνει στη ράχη που σχηματίζουν οι κορυφές Κουτσομήτρος (2188m) και Λάπατος (2251m). Διάρκεια διαδρομής μέχρι την κορυφή Λάπατος, 1:45 ώρες. Στο καταφύγιο καταλήγει ένα μονοπάτι από την Κόντσα, το οποίο ελάχιστα χρησιμοποιείται σήμερα, μετά από 4 ώρες πορείας. Κινείται από το γεφύρι της Κόντσας στις τοποθεσίες Παλιόχιονα, Παλιοκαλύβες και Σβύστης, πάντα στις δυτικές πλαγιές του Λάπατου.

Βορειοανατολικά του καταφυγίου υπάρχει μια κοιλάδα, η Λάκκα του Τσουμάνη, σε απόσταση 20'. Η κοιλάδα αυτή, βρίσκεται ανάμεσα στις κορυφές Κουτσομήτρος (2188m), Αστράκα (2436m) και Πλόσκος (2377) σε υψόμετρο 1750m. Τα νερά που αναβλύζουν από τις πλαγιές των γύρω κορυφών, σχηματίζουν μέχρι αργά το καλοκαίρι μικρές λίμνες, που αργότερα ξηραίνονται. Η μεγαλύτερη είναι η Ξερολούτσα στα ριζά της Αστράκας. Στην έξοδο της κοιλάδας προς τα βόρεια, υπάρχει ένα μονοπάτι που σπάνια χρησιμοποιείται, και οδηγεί στη Μονή Στομίου, μέσα στη χαράδρα του Αώου.

Από το καταφύγιο, ο ορειβάτης, αφού διασχίσει σε 15' την κοιλάδα με βορειοανατολική κατεύθυνση, περνά από μια πηγή και μετά από πορεία 60' καταλήγει στη Δρακόλιμνη της Γκαμήλας (2050m). Στα νερά της Δρακόλιμνης ζουν τρίτωνες (*Triturus alpestris*).

Το μονοπάτι για την ψηλότερη κορυφή, έχει ως αφετηρία το καταφύγιο, περνά από τη Λάκκα του Τσουμάνη και οδηγεί στα ριζά της Αστράκας σε 30'. Εκεί, ένα υπόγειο ποτάμι εμφανίζεται για λίγο στην επιφάνεια περνώντας πολύ κοντά στο έδαφος, δημιουργώντας τη Ρωμιόβρυση, η οποία είναι και το τελευταίο σημείο προμήθειας νερού για την κορυφή.

Το μονοπάτι συνεχίζει προς τα ανατολικά και σε 30' φθάνει σε ένα εκτεταμένο διάσελο (1950m), ανάμεσα στην Αστράκα και τον Πλόσκο. Από εκεί ο ορειβάτης ακολουθεί βορειοανατολική κατεύθυνση και καταλήγει στην ψηλότερη κορυφή σε 2:30 ώρες. Έχει επίσης τη δυνατότητα να κινηθεί στα ριζά του Πλόσκου και από εκεί να φθάσει και πάλι στην κορυφή από μια πιο σύντομη, αλλά λιγότερο ομαλή διαδρομή.

● **Διαδρομή από το Βρυσσοχώρι:** Το Βρυσσοχώρι ανήκει κι αυτό στα Ζαγοροχώρια, αλλά τα σπίτια του διαφέρουν από αυτά του παραδοσιακού Ζαγορίσιου τύπου. Απέχει 82km από τα Γιάννενα και μπορεί να αποτελέσει αφετηρία για διαδρομές στις βόρειες πλαγιές της Γκαμήλας. Το μονοπάτι από το Βρυσσοχώρι (1050m) προς το διάσελο του Καρτερού, αρχίζει από το χωριό και με δυτική κατεύθυνση καταλήγει σε 1:30 ώρες στη Νεραϊδόβρυση (1250m), αφού διασταυρωθεί μια φορά με δασικό δρόμο.

Το μονοπάτι κινείται ανοδικά προς τα δυτικά και μετά από πορεία 30' στρέφεται προς τα νοτιοδυτικά. Μετά από πορεία 60' και αφού περάσει από την τοποθεσία Γουστέρα, οδηγεί στην άκρη μιας μικρής επίπεδης έκτασης, η οποία βρίσκεται στη βορειοδυτική άκρη της Τσούκα Ρόσσα (2377m), σε υψόμετρο 1700m. Εκεί υπάρχει η στάνη του Κάτσανου και χαρακτηριστική μπάρα (λούτσα), η οποία ξεραίνεται το καλοκαίρι.

Στα δυτικά της λούτσας, υπάρχουν απόκρημνοι και δασωμένοι βράχοι με αρκετές σπηλιές. Σύμφωνα με τα λεγόμενα των ντόπιων κατοίκων, εκεί κρύβονταν οι κλέφτες και γι' αυτό η τοποθεσία λέγεται Λημέρια Κλεφτών. Από τη λούτσα, αρχίζει μια επίπονη ανάβαση διάρκειας 1:30' ωρών προς τη βάση του Καρτερού (2478m) σε υψόμετρο 2100m, ακριβώς βόρεια της κορυφής.

Με αφετηρία και πάλι τη λούτσα, ο ορειβάτης μπορεί να κινηθεί παράλληλα με την κόψη της Τσούκα Ρόσσα. Μετά από πορεία 2 ωρών φθάνει στο διάσελο ανάμεσα στην Τσούκα Ρόσσα και την κορυφή Μεγάλα Λιθάρια (2467m), όπου καταλήγουν μονοπάτια από τα χωριά Σκαμνέλι και Τσεπέλοβο.

Από τα ριζά του Καρτερού (2100m) ο ορειβάτης ακολουθεί καθοδική πορεία βόρεια για 15' προς την τοποθεσία Κοπάνες, η οποία εκτείνεται χαμηλότερα στα 1900m. Χρησιμοποιείται ως τόπος κατασκήνωσης από όσους πραγματοποιούν αναρριχητικές διαδρομές στις ορθοπλαγιές της Γκαμήλας. Η μικρή κατάβαση σταματά στη βάση μιας σάρας, που σχηματίζεται ανάμεσα στην κορυφή Καρτερός και στις ψηλότερες κορυφές της Γκαμήλας.

Το χιόνι εκεί διατηρείται και κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και μπορεί να αποτελέσει πηγή εφοδιασμού σε νερό, καθώς το τελευταίο σημείο εφοδιασμού βρίσκεται στη Νεραϊδόβρυση. Η ανάβαση από τα 2000m της βάσης του Καρτερού έως τα 2350m του διάσελου του Καρτερού απαιτεί 1:30 ώρες. Από το διάσελο ακολουθεί καθοδική πορεία προς τις νότιες πλαγιές της Γκαμήλας, ακολουθώντας το Ο3 ή με βόρεια κατεύθυνση προς την ψηλότερη κορυφή, όπου φθάνει μετά από πορεία 60'.

● **Διαδρομές στο φαράγγι του ποταμού Αώου:** Με αφετηρία την Κόνιτσα (630m), η οποία απέχει 64km από τα Γιάννενα, ο ορειβάτης μπορεί να κινηθεί μέσα στο φαράγγι του Αώου.

Δίπλα στο φημισμένο γεφύρι της Κόνιτσας αρχίζει ένας δρόμος κακής βατότητας, ο οποίος προχωρεί δίπλα στην κοίτη του Αώου προς την πλευρά της Γκαμήλας. Στο μέσον του δρόμου, ένα μονοπάτι οδηγεί μετά από πορεία 2 ωρών στο μοναστήρι Στομίου (750m). Το μοναστήρι χτίστηκε το 1774, είναι αφιερωμένο στην Παναγία και παλιότερα βρισκόταν απέναντι από τις πλαγιές της Τραπεζίτσας, στην τοποθεσία Παλιομονάστηρο.

Αν το ποτάμι δεν έχει πολύ νερό, η μετακίνηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και δίπλα στην κοίτη πριν το μονοπάτι. Το μοναστήρι είναι χτισμένο στο πιο στενό σημείο του φαραγγιού. Διαθέτει τρεχούμενο νερό και αποτελεί βάση για την Γκαμήλα. Σήμερα έχει μόνο ένα καλόγερο.

Η περιοχή ανάμεσα στο Βρυσσχώρι και στο μοναστήρι του Στομίου, είναι από τις πιο άγριες της χώρας μας. Αρκούδες, αγριοκάτσικα, λύκοι, ακόμη και ρύσσοι ζουν στις δυσπρόσιτες πλαγιές και στα σκοτεινά δάση. Ένας μόνο δασικός δρόμος φθάνει στο εγκαταλελειμμένο μοναστήρι της Αγίας Τριάδας (1000m), πάνω από την αρχή της χαράδρας του Αώου.

Ένα μονοπάτι επίσης ξεκινά από τον Αώο, περνά από την Αγία Τριάδα και καταλήγει κοντά στην τοποθεσία Λούτσα, ακολουθώντας ανηφορική πορεία από τα 550m του ποταμού ως τα 1700m της στάνης του Κάτσανου.

Το βουνό προσφέρεται για πολυήμερες διαδρομές. Πιο χαρακτηριστική είναι αυτή που ξεκινά από το Μονοδένδρι, περνά από το φαράγγι του Βίκου, το Μικρό Πάπιγκο, τη Δρακόλιμνη, την ψηλότερη κορυφή, το διάσελο του Καρτερού, το Βρυσσχώρι, καταλήγει στον Αώο για να περάσει απέναντι στο Σμόλικα. Η κατάβαση από το Βρυσσχώρι ως τον Αώο απαιτεί 45' και οδηγεί σ' ένα γεφύρι, το οποίο πάνω από ορμητικό ποτάμι συνδέει το συγκρότημα της Γκαμήλας με του Σμόλικα.

Με αυτή την διαδρομή μπορεί κανείς, με τέσσερις διανυκτερεύσεις να αποκτήσει μια καλή εικόνα του βουνού, που είναι γεμάτο εναλλαγές.

Photo: T. Dassios

Κορυφή Γκαμήλα (2497m) / Gamila peak

Photo: T. Dassios

Κορυφές Κανάλες / Kanales peaks

Photo: T. Dassios

Μικρό Πάπιγκο / Mikro Papigo village

Photo: T. Dassios

Μονοδένδρι-Μονή Αγίας Παρασκευής / Monodendri-Monastery of Agia Paraskevi

Παραδοσιακός ταχυδρόμος / Traditional Postman

ΕΟΤ- Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού	EOT-Greek National Tourism Organisation
Σύλλογοι	Associations
ΕΟΟΑ-Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβασίας Αναρρίχησης	ΕΟΟΑ-Hellenic Federation of Mountaineering & Climbing
Ε.Ο.Σ. Παπίγκου	Mountaineering Club of Papingo
Ε.Ο.Σ. Ιωαννίνων	Mountaineering Club of Ioanina
Ε.Ο.Σ. Μετσόβου	Mountaineering Club of Metsovo
Χ.Ο.Σ. Γρεβενών	Mountaineering Club of Grevena
Χιονοδρομικά Κέντρα	Ski Center
Προφ. Ηλίας Μετσόβου	Profit Ilias of Metsovo
Μ. Τσοίτσα Μετσόβου	M Tositsas of Metsovo
Βασιλίτσας	Vassilitsa
Καταφύγια	Shelters
Αστράκας (Γκαμήλα)	Astrakas (Gamila)
Μιτσικελίου	Mitsikeli
Μαυροβουνίου	Mavronouni
Αετομηλίτσας	Aetomilitsas
Κόνιτσα	Konitsa
Δήμος Κόνιτσας	Municipality of Konitsa
Κέντρο Υγείας	Health Centre
ΚΤΕΛ	Bus station
Ιωάννινα	Ioanina
Νοσοκομείο	Hospital
ΚΤΕΛ	Bus station
Μέτσοβο	Metsovo
Δήμος Μετσόβου	Municipality of Metsovo
Κέντρο Υγείας	Health Centre
Γρεβενά	Grevena
Νοσοκομείο	Hospital of Grevena
ΚΤΕΛ	Bus station